

225. figg.

वीरसरस्वती m. N. pr. eines Dichters Verz. d. T. H. 13.

वीरसिंह m. N. pr. eines Autors Verz. d. Oxf. H. 292, b, 16. verschiedener Fürsten 133, b, 14. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 545, 9. 7, 5, Cl. 9. ०देव 6, 543, s. Verz. d. Oxf. H. 293, a, No. 713.

वीरमुख n. die Freude eines Helden, — eines kriegerischen Lebens (Gegens. ग्राम्यमुख) MBh. 5, 3225.

वीरसू adj. Männer gebärend, f. Mutter eines Sohnes AK. 2, 6, 4, 16. H. 358. RV. 10, 85, 44. AV. 14, 2, 18. Gobh. 2, 7, 12. Jān. 1, 76. MBh. 1, 7353. 3, 1389. 1402. 5, 3223. वीरसूवेन (माता स्मृता) वीरसू: 12, 9512. R. 2, 34, 15. 86, 16 (94, 17 Gobh.). Ragh. 14, 4. Mālav. 91. Bhāg. P. 1, 7, 45, 4, 9, 50 (०सुवस् gen.). 28, 20. Spr. (II) 613. als masc.: वीरसूना देशानां कुरुवाङ्गलम् Helden erzeugend MBh. 1, 4360.

वीरसूव (von वीरसू) n. das Gebären von Männern, — Söhnen MBh. 12, 9512.

वीरसेन (वीर + सेना) 1) m. N. pr. verschiedener Personen: Fürst von Nishadha und Vater Nala's MBh. 3, 2067. 2072. 2466 (०सुतप्रिया = दम्पती). Fürst von Sindhala Kāthās. 120, 93. von Murala Daṣak. 193, 11. in Kānjakubḡa Hir. 39, 17. Verz. d. Oxf. H. 153, a, No. 328. Mörder seines Bruders Bhadrāsena, Fürsten von Kālīṅga, Hall in der Einl. zu Viśavād. 53. Heerführer Agnimitra's Mālav. 9, 10. 69, 1. 2. 70, 12. ein Sohn Vigatāpoka's Tāran. 2. 50. 52. 61. ein Dānava Kāthās. 47, 17. — 2) n. eine best. Pflanze, = आरूक Rāḡan. im ÇKDr.

वीरसेम m. N. pr. eines Autors Verz. d. Oxf. H. 329, a, No. 780.

वीरस्थ adj. bei einem (tapfern) Manne befindlich: पशवः Kāth. 12, 8.

वीरस्थान n. 1) Ort oder Stellung eines tapfern Mannes (= बलवत्स्थान Comm.) Śaṅg. Br. 4, 5. — 2) Bez. einer best. Stellung der Asketen: (तपस्ते) स्थापुभूता मकृतिज्ञा वीरस्थानेन (= वीरसेनेन Nīlak.) MBh. 3, 10317. 12, 11273. वीरसेन वीरशय्या वीरस्थानमुपागतः 13, 856 (= स्व-गल्लिक Nīlak.). 2949. वीरशय्यामुपासद्विरीरस्थानोपसेविभिः 6513 (= मकरणं भीरुप्रवेश्यम् Nīlak.). — 3) N. pr. einer dem Çiva geheiligten Stätte MBh. 7, 9609.

वीरस्थायिन् adj. die वीरस्थान genannte Stellung einnehmend MBh. 13, 6560.

वीरस्वामिन् m. N. pr. eines Dānava Kāthās. 47, 15.

वीरकृत्या f. Männermord Taitt. Ār. 10, 40. M. 11, 41 (वीर = पुत्र Kull.). Nṛs. Tāp. Up. in Ind. St. 9, 117. Weber, Rīmat. Up. 333.

वीरकृन् adj. 1) Männer tödtend, Todtschläger VS. 30, 5. वीरका देवानो यः सोममभिषुणोति Pāṇāv. Br. 16, 1, 12. वीरका वा एष देवानां यो ऽग्निमुद्गासयति (daher die Bed. 2) TS. 1, 5, 2, 1. 2, 2, 5, 5. TBr. 3, 2, 8, 12. Kāth. 31, 7. Pāṇāv. Br. 12, 6, 8. वीरकृणं परेषाम् (feindliche) Männer tödtend (vgl. पर०) R. 3, 85, 28. 7, 23, 1, 83. गदा वीरकृणी MBh. 9, 3238. — 2) der das heilige Feuer hat erlöschen lassen AK. 2, 7, 52. H. 855. Halā. 2, 249. Mauidh. zu VS. 30, 5.

वीरकात्र m. pl. N. pr. eines Volkes Mārk. P. 57, 55.

वीराक्षरमालाविरुद् n. Bez. einer künstlichen Strophe im Panegyricus (विरुद्) Virudāvall, so genannt, weil die einzelnen Attribute des Helden (वीर) in alphabetischer Ordnung (अक्षरमाला) aufgezählt wer-

den, Verz. d. Oxf. H. 133, a, No. 244.

वीराधन् (वीर + ध्र०) m. die Laufbahn eines Helden MBh. 13, 6560. 6563. so v. a. ein heldenvoller Tod VP. (2te Aufl.) 2, 104; vgl. मक्ताप्रस्थान unter प्रस्थान 1).

वीरानक N. pr. einer Oertlichkeit Rāḡa-Tar. 5, 213. fig. 8, 411.

वीरापुर n. N. pr. einer Stadt Hall 123.

वीराक्ष m. = घृक्षवेतस Rumez vesicarius Rāḡan. im ÇKDr.

वीराय् (von वीर) den Helden spielen: वीरायितमनेन (impers.) Urtarar. 109, 6. 7 (148, 3).

वीराकृक n. eine best. Pflanze, = आरूक, वीरसेन Rāḡan. im ÇKDr.

वीराशंसन (वीर + श्र०) 1) adj. Helden ankündigend, — 2) n. der Ort in der Schlacht, wo der Kampf am heftigsten wüthet, AK. 2, 8, 2, 68. H. 801.

वीराष्टक (वीर + श्र०) adj. aus acht Männern bestehend, Bez. eines Wesens im Gefolge Skanda's MBh. 3, 14398.

वीरासन (वीर + 1. श्र०) n. 1) Bez. einer best. Art zu sitzen bei Asketen: वामोद्वपरि दक्षिणद्वं प्रतिष्ठाप्य स्थितिर्वीरासनम् Comm. zu R. 7, 10, 4; vgl. Mallin. zu Kumāras. 3, 45. Comm. zu Ragh. ed. Calc. 13, 52. Verz. d. Oxf. H. 102, b, 20. fig. — 11, a, N. 1. 234, a, 16. रात्रौ वीरासनं वसेत् M. 11, 110. MBh. 13, 356. R. Gobh. 2, 28, 25. 108, 13 (100, 14 SchL.). 7, 10, 4. Ragh. 13, 52. Sarvadarśanas. 174, 5. ०गत R. 7, 23, 2, 48. MBh. 12, 11271. 13, 6515. ०गति (wohl ०गत zu lesen; ०रत् ed. Bomb.) 6560. — 2) = उर्ध्वस्थान das Stehen auf einem erhöhten Platze (nach dem Comm.) Bhāg. P. 5, 9, 14. an zwei anderen Stellen (1, 16, 17 und 9, 2, 3) nach dem Comm. das Wachen bei Nacht mit einem Schwerte in der Hand, welche Bed. auch 5, 9, 14 passen würde.

वीरिण m. (selten) und n. Andropogon muricatus, ein Gras mit wohlriechender Wurzel; die Halme von der Dicke eines Gänsekiels werden 4 bis 6 Fuss hoch. Çat. Br. 13, 8, 1, 15. यस्मिन्कुशवीरिणं प्रभूतम् Āc. Grh. 2, 7, 4. Kauç. 18. 26. Schol. zu Kāth. Ça. 8, 3, 26. ०तूळ Kauç. 25. कर्षुवीरिणवत् Kāth. Ça. 21, 3, 26. — Vgl. वीरिण, उर्वीरिण und वैरिण. वीरिणी (von वीरिन् und dieses von वीर) f. 1) Mutter von Söhnen RV. 10, 86, 9. — 2) Bein. der Asiknī, der Gattin Dakṣha's, MBh. 1, 3131. Verz. d. Oxf. H. 49, a, 14. Kālikā-P. 8 im ÇKDr. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 506, Cl. 22; vgl. वीरणी unter वीरिण und वैरिणी. — 3) als N. pr. eines Flusses Matsjor. 5 fehlerhaft für चीरिणी, wie beide Ausg. des MBh. lesen.

वीरहृ (रुप् = रुक् mit वि) f. (m. MBh. 1, 1336) gaṇa न्यङ्कादि zu P. 7, 3, 53. Vop. 26, 82. Gewächs, Kraut RV. 1, 67, 9. 141, 4. 2, 1, 14. 35, 8. 10, 40, 9. 45, 4. 91, 6. 145, 1. AV. 1, 32, 3. 34, 1. 2, 7, 1. 5, 4, 1. 19, 35, 4. वीरुधा पतिः 4, 19, 9. Soma RV. 9, 114, 2. der Mond MBh. 5, 5289. fünf Reiche der Kräuter AV. 11, 6, 15. TS. 2, 5, 2, 3. 12, 8, 9 (= वल्ली Comm.). — Jān. 3, 86. शरीरमसि वीरुधाम् (घ्नो) MBh. 1, 8410. Hariv. 12181. Ragh. 8, 36. Kumāras. 5, 24. Çā. 106. Vikr. 38. Spr. 1946. Urtarar. 33, 15 (44, 10). Bhāg. P. 3, 10, 18. 4, 18, 8 (mit श्लेषधि wechselnd). 5, 20, 46. कूपे वीरुत्पावृते MBh. 1, 3296. Rāḡa-Tar. 1, 372. शुष्कपर्णतृणवीरुधा वर्तमानः Bhāg. P. 5, 8, 30. सुषोष्णीवीरुधः (जनपदाः) 1, 8, 40. सवनस्पतिवीरुधः — श्लेषधिः 10, 5, 8, 24, 12. निवेश० Kā. 4, 19. im System kriechende Pflanzen und niedere Sträucher: प्रतानवत्यः स्त-